

Publicerad 27 jan 2008 14:55

Novellfilmer: 1. "Dockpojken", 2. "900 meter under jord", 3. "Synd att klaga", 4. "George", 5. "Borta bra"

Nio kortkonsträrer i leken

2007 års skörd av novellfilmer tävlar om äran och 200 000 kronor. På onsdag är det prisutdelning på Göteborgs filmfestival. DN:s Eva af Geijerstam har sett de nio bidragen.

MED VISS STOLTHET introducerades årets skörd av nio novellfilmer vid en maratonvisning på Kulturhuset i Stockholm häromdagen. Efter tre visningar om tre filmer vardera med start i morgon, måndag, upprepar Göteborgsfestivalen maratonvisningen på onsdag och därefter väntar prisutdelning. Äran och 200 000 sekiner tillkommer en av filmerna.

SVT:s och Svenska filminstitutets gemensamma satsning går nu in på sitt sjunde år och flera novellfilmsregissörer har vandrat vidare från halvtimmesformatet till långfilmen eller till lyckosamma tv-serier. Upphovet till ett par av förra årets bästa svenska filmer Nanna Houlman ("Kid svensk") och Johan Kling ("Darling") tillhör dem som en gång passerat genom projektet. 2006 års vinnare Anna Hylander och Emiliano Goessens ("Ryppar") gjorde nyligen tv-serien "Leende guldbruna ögon". Också Jens Jonsson (aktuell med "Ping-pong-kingen") har deltagit. Flera filmer har varit efterfrågade på festivaler, exempelvis Caroline Cowans "Fritt fall" som var enda svenska bidrag i Venedig i höstas.

Därav stoltheten.

Men novellfilm är en konst i sig själv. Publiken kan känna sig ungefär som storklubbarnas talangscouter på juniorfotboll. Och om inte det, så är varje film i alla fall ett exempel på konsten att hålla ihop en filminspelning och föra ett prydligt legobygge till ett slut.

Också årets filmer rör sig mellan det förutsägbara och det genuint överraskande.

"Majken"

"Hjärtrud"

"Honungsfällan"

"Sten för sten"

Mellan novellfilmens förbannelse som transportsträcka till en punchline och de öppnare slutens vågstycke:

Johannes Nyholms "Dockpojken" (ej att förväxla med Hilda Hellwigs film från 1993 med samma titel) är oväntad in i minsta detalj.

Satirisk och oerhört rolig växer berättelsen om konstnären Johannes Nyholm och hans mångåriga arbete med den lilla animerade lerfiguren Dockpojken till en metabetraktelse över liv, konst och den kulturella offentligheten. Den egensinnige Johannes får nämligen besök av tv, som ska göra ett kulturinslag inför en planerad utställning i Los Angeles. Bo Melin spelar kulturreportern med exakt balans mellan insmickrande införståddhet och allt rårare otålighet när den ostyrige dockpojken och hans skapare/alter ego börjar gå sina egna motsträviga vägar.

Ännu mer formellt djärv är Emilie Carlsson Gras "900 meter under jord". I en surrealistisk fantasi blandar hon Odd Uhrboms bilder och Sara Lidmans texter från den dokumentära "Gruva" (1968) med en kvinna på besök i ett ödsligt framtidshärjat gruvlandskap. Men djärvheten har sina risker. Avsikten att både påminna om det förflutna, säga något om framtiden och dessemellan berätta något om vår tid utmynnar i en besynnerligt förvirrande och gåtfull stilblandning där kvinnans medsläpade röda väska till sist blir den enda riktigt minnesvärda fasta punkten. Även surrealismen kräver ordning, reda och preciseringar.

Andrea Östlunds "Majken" efter John Ajvide Lindqvists novell är däremot en kompakt stilsäker och välspelad film, som helt funnit sin form.

Lena Granhagen är dess absoluta mittpunkt som Dolly. En kvinna som efter ett telefonsamtal med Majken på Konsums konsumentkontakt finner sitt liv förändras. Inte bara berättar "Majken" om de mest osynliga av osynliga i vårt konsumistiska samhälle - de åldrande kvinnorna - utan på ett sinnrikt, tragikomiskt vis om terrorismens eskalerande kraft. Men filmens allra sista förklarande ord - en litterär punchline! - hade kunnat strykas till förmån för styrkan i slutbilden.

Årets obligatoriska förortsbetraktelse är Ulf Fribergs "Borta bra", där sex ungdomar hänger tillsammans och filosoferar över livet, minnenas förgänglighet och längtan till något annat. Mellan lätt ansträngt undervisande repliker om Olof Palme, välfärdens nedmontering och den älskade fritidsgårdens nedläggning finns här ändå hittills oberättade och dröjande ögonblick av existentiell närvaro.

Årets arbetarskildring är Peter Magnussons "Sten för sten" om murarna och polarna som drivs isär av den enes längtan efter snabba pengar genom svart polsk arbetskraft. Men oj, vilka ålderdomliga bussiga arbetare - alternativt kapitalistklichéer. På den ondsinte frestaren som tillhandahåller polacker fattas bara den höga hatten.

Också Kicki Kjellins "Honungsfällan" om reklamkarriärsten som så när mister både fru och barn på kuppen lider svårt av klichéer.

Harlekinförfattaren Pamela Bauer har skrivit en roman med samma titel, och det är just om en Harlekinhistoria filmen påminner.

Ännu mer försumbar som en av dagens många populära skildringar av familjer med vuxna relationsproblem och barn som kommer i kläm är Simon Gunnarssons "Synd att klaga". Det finns något djupt obehagligt i tonfallet kring pappa psykologen och knäppa mamma. Likaså kring ensamma flickan Tuvas fantasier om porrstjärnor som kommer till tröst i vardagen.

Årets enkelt vänliga komedi är Alain Darborgs "George" om det häftigt barnlängtande paret, som adopterar en tvååring men av misstag får en gamling på halsen.

Årets kärleksnovell är Eva Brises "Hjärtrud" om ett one-night-stand med oväntade effekter. En förflugnen manlig fras "Du är kvinnan i mitt liv!" får Hjärtrud att bli just det: en passionerad och kärleksfull stalker som skrämmer vettet ur föremålet. Så kan man också göra skillnad mellan manligt och kvinnligt.

Eva af Geijerstam, eva.af.geijerstam@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.